



> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**DG Openbaar Bestuur &
Democratische Rechtsstaat**
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2024-0000214148

Uw referentie
2024Z05224

Datum 13 mei 2024
Betreft Beantwoording Kamervragen lid Meulenkamp over het
mogelijk maken van resomeren, 2024Z05224 (ingezonden 27
maart 2024)

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door het lid Meulenkamp (VVD) over het mogelijk maken van resomeren. Deze vragen werden ingezonden op 27 maart 2024, met kenmerk 2024Z05224.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge

2024Z05224

(ingezonden 27 maart 2024)

Vragen van het lid Meulenkamp (VVD) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over het mogelijk maken van resomeren.

**DG Openbaar Bestuur &
Democratische Rechtsstaat**
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Onze referentie
2024-0000214148

Vraag 1

In hoeverre deelt u de stelling dat, zoals het kabinet reeds in 2020 aangaf voornemens te zijn om de benodigde wetswijziging van de Wet op de lijkbezorging te realiseren en resomeren zo mogelijk te maken, resomeren zo snel als mogelijk legaal moet worden in Nederland?

Antwoord op vraag 1

Ik deel de urgentie om alkalische hydrolyse wettelijk mogelijk te maken. Deze urgentie is opnieuw bevestigd tijdens een recent gesprek met enkele uitvaartondernemers die zich hard maken voor de introductie van alkalische hydrolyse. Zij worden regelmatig geconfronteerd met de wens van mensen om alkalisch gehydrolyseerd te worden en moeten hen dan teleurstellen dat dat nog niet mogelijk is.

Het toestaan van alkalische hydrolyse is slechts een onderdeel van een wetsvoorstel dat beoogt de gehele Wet op de lijkbezorging te moderniseren. We zetten in op een spoedige, maar ook zorgvuldige voorbereiding van dit wetsvoorstel. Momenteel wordt hard gewerkt aan de afronding van het wetsvoorstel met het oog op de eerder aangekondigde consultatie in de eerste helft van dit jaar.¹

Vraag 2

Erkent u dat, in lijn met het draagvlakonderzoek van het ministerie uit 2017, een aanzienlijk deel van de bevolking positief tegenover resomeren staat en deze manier van afscheid nemen overweegt?

Antwoord op vraag 2

Ja.

Vraag 3

In de brief van 2 januari jl. staat dat voor enkele verwerkingsmethoden meer onderzoek nodig is om te bepalen hoe succesvol de methode is om het effluent te zuiveren of te hergebruiken, kan daar een nadere toelichting op worden gegeven? Wanneer wordt dit vervolgonderzoek afgerond en wanneer kan naar verwachting het Besluit activiteiten leefomgeving naar aanleiding van dit onderzoek worden aangepast?

Antwoord op vraag 3

Deze uitspraak is ontleend aan het rapport over de milieu-impact van de verwerkingsmethoden van het effluent bij alkalische hydrolyse. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)

¹ Kamerbrief van 2 januari 2024 over de voortgang inzake de modernisering van de Wet op de lijkbezorging. *Kamerstukken II 2023/24*, 30 696, nr. 58.

om effectieve en doelmatige regels op te kunnen stellen in het Besluit activiteiten leefomgeving. Het rapport is meegestuurd met de Kamerbrief van 2 januari jl. Uit het onderzoek bleek dat enkele 'nieuwe' verwerkingsmethoden nog niet in Nederland worden toegepast, maar wel potentie hebben. Het betreft verwerkingsmethoden die nog niet zijn uitontwikkeld of nog niet zijn ontwikkeld voor afvoer van het effluent als gevolg waarvan hierop geen Levenscyclus Analyse (LCA) kon worden uitgevoerd om de milieu-impact te beoordelen. De minister van IenW zal hier geen nader onderzoek naar uitvoeren, omdat momenteel al wordt gewerkt aan het opstellen van regels voor het Besluit activiteiten leefomgeving op grond van de uitkomsten het uitgevoerde onderzoek. Hierbij wordt een vergunningplicht uitgewerkt voor het lozen van het effluent op het vuilwaterriool. Het is de bedoeling om ruimte te bieden aan innovatieve technieken middels bijvoorbeeld een maatwerkvoorschrift. Het bevoegd gezag zal bij de aanvraag van de ondernemer beoordelen of de verwerkingsmethode van het effluent voldoet aan de gestelde regels.

DG Openbaar Bestuur & Democratische Rechtsstaat
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Onze referentie
2024-0000214148

Vraag 4

Hoe reflecteert u op de voortgang van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging? Hoe kijkt u naar de verwachtingen die zijn gecreëerd aan mensen die graag op deze manier afscheid willen nemen?

Antwoord op vraag 4

Om uiteenlopende redenen die ik eerder heb toegelicht², duurt de totstandkoming van het wetsvoorstel ter modernisering van de Wet op de lijkbezorging langer dan verwacht. Ik begrijp dat men verwachtingen ontleent aan de aankondigingen van een spoedige introductie van alkalische hydrolyse. Ik begrijp ook dat er mensen zijn die teleurgesteld zijn dat het conceptwetsvoorstel, dat deze manier van bestemmen van het lichaam van een overledene regelt, nog niet in procedure is gebracht, zeker als zij de wens hebben om alkalisch gehydrolyseerd te worden na overlijden. Daarom blijf ik mij samen met mijn ambtsgenoten van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid Welzijn en Sport, de medeondertekenaars van de Wet op de lijkbezorging en het wetsvoorstel ter modernisering van die wet, inzetten om het aangekondigde wetsvoorstel spoedig, maar ook zorgvuldig, tot stand te brengen.

Vraag 5

Kunt u toelichting geven op de aankondiging in de brief van 2 januari jl. dat de planning als gevolg van complexiteit wederom niet haalbaar is gebleken? Welke elementen zijn er vanaf 5 oktober jl. zo complex gebleken dat op 2 januari jl. moest worden geconcludeerd dat indiening bij de Kamer voor het zomerreces van 2024 niet mogelijk bleek? Wat is er voor nodig om de aangekondigde modernisering van de wet op de lijkbezorging op 1 januari 2025 in werking te laten treden?

Antwoord op vraag 5

In de Kamerbrief staat aangegeven dat de eerdere planning vanwege de complexiteit van de onderwerpen die in de brief staan beschreven niet haalbaar is gebleken. In het geval van lichamelijke integriteit bleek het ontwikkelen van

² Kamerstukken II, 2020/21, 30696, nr. 51; Kamerstukken II 2021/22, 35 925 VII, nr. 171; Kamerstukken II, 2022/23, 30696, nr. 56

regelgeving voor het borgen non-commercialiteitsbeginsel met het oog op proportionaliteit en noodzaak ervan ingewikkelder dan verwacht en is uiteindelijk van regeling afgezien.³ Wat betreft alkalische hydrolyse was het beoordelen van de resultaten van het onderzoek naar de verwerking van het effluent complexer dan verwacht en kostte dat meer tijd. Ten slotte was het onderzoek naar de kwaliteit van de uitvaartsector nog niet gereed en was dus ook onduidelijk of hierin aanleiding was voor regelgeving.

**DG Openbaar Bestuur &
Democratische Rechtsstaat**
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Onze referentie
2024-0000214148

Momenteel werk ik aan de afronding van het wetsvoorstel met het oog op consultatie in de eerste helft van dit jaar. Onderdeel daarvan is het regelen van aanvullende taken en bevoegdheden van de politie in het kader van het overlijdensonderzoek.

Gelet op de gebruikelijk te doorlopen stappen van een wetstraject lijkt het mij onwaarschijnlijk dat het wetsvoorstel op 1 januari 2025 in werking kan treden. Hoewel ik waarde hecht aan spoedige totstandkoming van het wetsvoorstel dat onder meer alkalische hydrolyse mogelijk maakt, meen ik dat dit ook zorgvuldig dient te gebeuren.

Vraag 6

Klopt het dat resomeren in België op dit moment wordt gedoogd in afwachting van nadere wetgeving? Bent u bereid om, vooruitlopend op de wetswijziging, een gedoogconstructie op te zetten om zo die mensen die op dit moment graag op deze manier hun afscheid willen invullen tegemoet te kunnen komen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord op vraag 6

Ik heb kennisgenomen van berichten dat de Vlaamse regering in 2024 een pilot wil starten met alkalische hydrolyse om de gevolgen van de afvoer van het effluent te kunnen beoordelen. De Vlaamse regering heeft laten weten dat de pilot nog niet van start is gegaan.

Hoewel ik dus de urgentie onderschrijf om alkalische hydrolyse toe te staan, ben ik niet bereid tot het opzetten van een gedoogconstructie, vooruitlopend op aangekondigde wetswijziging. Het is van belang dat een nieuwe bestemming voor het lichaam van een overledene, zoals alkalische hydrolyse, toelaatbaar is, met oog voor de menselijke waardigheid, duurzaamheid en veiligheid. Het beoordelen van de toelaatbaarheid vergt een zorgvuldig (wetgevings)proces, waarbij de verschillende (politieke) belangen goed kunnen worden afgewogen. Het wetgevingsproces en het primaat van de wetgever zijn hiervoor de passende waarborg. Wetten worden tot stand gebracht om rechtszekerheid te verschaffen en rechtsgelijkheid te verzekeren. Doordat zij via een democratisch proces tot stand zijn gekomen, vormen wettelijke regels een neerslag van de rechtsnormen die de samenleving noodzakelijk acht. Het gedogen van alkalische hydrolyse zou aan dat zorgvuldig ingerichte proces afbreuk doen. Mij lijkt dat daar ook een onwenselijke precedentwerking van uit zou gaan.

³ Zie ook de brief van 2 januari jl. *Kamerstukken II 2023/24*, 30 696, nr. 58.